

Gauta 2013-02-25
P. B. Pucėkui

GAUTA
Panevėžio miesto savivaldybės priimamas
2013-02-25
Nr. 20-418-207
Interesantų aptarnavimo specialistė
Margarita Bieliauskaitė

PANEVĖŽIO MIESTO MERUI GERBIAMAM VITALIJUI SATKEVIČIUI

VšĮ Skulptūros centras

2013 m. sausio 21 d.

Lelijų 5,

LT-37463,

Panevėžys

Tel. 868529653

577314 , skulpturoscentras@gmail.com

Dėl Kristijono Donelaičio 300- tų metų jubiliejaus įamžinimo

Panevėžyje, Respublikos ir Donelaičio gatvių sankryžoje, yra nedidelis skverelis, kurio sutvarkymui miestas laukė pasiūlymų. Atsiliepėme į prašymą ir pasiūlėme: šioje beveik miesto centre esančioje teritorijoje daug požeminių inžinerinių komunikacijų, atskirą sklypą pastatui suformuoti būtų sunku, todėl kilo idėja sutvarkyti skverelį ir jame įrengti atminimo ženklą lietuvių kalbos puoselėtoju- poetui Kristijonui Donelaičiui , jo 300-ųjų metų paminėjimo progai. Idėjai pritarė Panevėžyje veikiantis Donelaičio draugija, jos pirmininkas Banys. Šiuo metu taip pat vyksta tarmių metams skirti renginiai, šio skverelio sutvarkymas prisidėtų ir prie šios idėjos puoselėjimo.

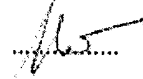
Vieša įstaiga Skulptūros centras su šia idėja taip pat kreipėsi į Kultūros ministeriją . Ši programa gavo ekspertų pritarimą ir dalį projektui 2013 pirmam pusmečiui prašomų lėšų- 10 000 lt

Panašios apimties Malroniui skirtas projektas, už tokią pat sumą pernai VšĮ Skulptūros centro buvo vykdytas Krekenavoje. Į sąmatą susitalpinta, darbai pavyko, bet dalį lėšų papildomai dengė ūkis, prie renginio atidarymo- Mažosios bazilikos parapijiečiai. Ten iš bronzos ir granito padaryta memorialinė lenta, o aplinkos tvarkymo projektavimo, landšafto- apželdinimo- gerbūvio darbu beveik nebuvo.

Prašome idėjos palaikymo ir koofinansavimo gerbūvio darbams atlikti, kad būtų sutvarkytas šis centre esantis skverelis- jo gerbūvis ir deramai įamžintas lietuvių kalbos puoselėtojas-poetas Kristijonas Donelaitis . Gerbūvio dalis- šaligatviai, riedulių granito grindinio detalės, suolai, atraminės sienelės, apželdinimas- nuo projekto sudėtingumo ir pasirinktų medžiagų sustambintai svyruotų tarp 23-40 000 litų.

VšĮ Skulptūros centras galėtų atlikti ir visus gerbūvio darbus , administruoti projekto lėšas, taip pat įkurti 1-2 darbo vietas. Galbūt dalis galėtų būti administruojama per projektinę miesto kultūros programą.

Pagarbiai, Alfridas Pajuodis, VšĮ Skulptūros centras direktorius

Kristijonas Donelaitis

Straipsnis iš Vikipedijos, laisvosios enciklopedijos.

Kristijonas Donelaitis (1714 m. sausio 1 d. Lazdynėliai, Gumbinės apskritis, Prūsijos karalystė – 1780 m. vasario 18 d. Tolminkiemis, palaidotas Tolminkiemio bažnyčioje) – evangelikų liuteronų kunigas, Mažosios Lietuvos lietuvių grožinės literatūros pradininkas.

Pirmasis paminklas K. Donelaičiui pastatytas Klaipėdos centre (skulptorius Petras Deltuva). K. Donelaičio garbei Pamyro kalnuose pavadinta Donelaičio viršūnė (5837 m).

Turinys

- 1 Biografija
- 2 Kūryba
- 3 Metai
- 4 Šaltiniai
- 5 Literatūra
- 6 Nuorodos

Biografija

Gimė laisvųjų valstiečių šeimoje 1714 m. sausio 1 d. Apie 1731 m. įstojo į Karaliaučiaus Knypuvos katedros mokyklą, kurią baigė 1736 m. 1736–1740 m. Karaliaučiaus universitete studijavo teologiją, lankė lietuvių kalbos seminara.

1740–1742 m. Stalupėnų mokyklos muzikos mokytojas ir choro vedėjas, nuo 1742 m. mokyklos vedėjas (rektorius). Nuo 1743 m. iki mirties – Tolminkiemio klebonas. Pastatydino mokyklą, klebonų našlių namą, perstatė kleboniją, bažnyčią.^[1]

Kūryba

Laisvalaikiu rašė eiles lietuvių ir vokiečių kalba, komponavo muziką, dirbo barometrus, muzikos instrumentus, optinius prietaisus. Pirmieji du poeto gyvenimo Tolminkiemyje dešimtmečiai buvo nepalankūs jo kūrybiniam darbui. Atsidėti kūrybai trukdė įtempti santykiai su vietos valdžia; jį slėgė tautiškai mišrios (2/3 vokiečių, 1/3 lietuvių) parapijos administravimas, klebonijos ūkio reikalai. Kliudė ir Septynerių metų karas (1756–1763), kuris 1756 m. tiesiogiai palietė Tolminkiemį.

Literatūrinį darbą K. Donelaitis pradėjo apie 1740–1743 m. Išlikusios 6 pasakėčios, spėjama, parašytos ankstyvuojų kūrybos

Kristijonas Donelaitis

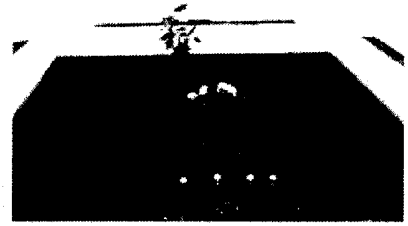
Kristijonas Donelaitis. Rekonstrukcija:
Vytautas Urbanavičius

Gimė:	1714 m. sausio 1 d. Lazdynėliai, Gumbinės apskritis, Prūsijos karalystė
Mirė:	1780 m. vasario 18 d. (66 metai) Tolminkiemis
Religija:	<i>Evangelikai liuteronai</i> liuteronų pastorius, lietuvių grožinės literatūros pradininkas.
Veikla:	Karaliaučiaus universitetas
Alma mater:	
Žinomas už:	poemą „Metai“
     Vikiteka:	Kristijonas Donelaitis

Kristijono Donelaičio skulptūra

laikotarpiu – „Lapės ir gandro čėsnis“, „Rudikis jomarkininks“, „Šuo Didgalvis“, „Pasaka apie šūdvalalį“, „Vilks provininks“, „Aužuols gyrypelnys“ (apie 1750–1760 m., L. G. Rėza paskelbė rinkinyje „Aisopas“ 1824 m.). Tai pirmieji originalūs šio žanro kūriniai lietuvių literatūroje. Be ezopinių, K. Donelaitis naudojo tautosakinius ir originalius siužetus; pasakėčioms būdinga emociingumas, ilgi moralai.

Kristijono Donelaičio kapas
Tolminkiemio bažnyčios rūsyje

K. Donelaitis sukūrė eiliuotą pasakojimą „Pričkaus pasalai apie lietuvišką svodbę“, eilėraščių vokiečių kalba (žinomi trys). Išliko K. Donelaičio laišakai J. Jordanui (MII, 1 lietuvių, 1 vokiečių kalba), įrašai gimimo metrikų knygoje (1743–1754 m., 1757–1770 m., 1774–1779 m., vokiečių kalba), žemių separacijos bylos dokumentai (1775–1778 m.), mokyklų vizitacijos, bažnyčios statybos, parapijos administravimo raštai (1756- 1767 m.), autobiografinio ir dalykinio pobūdžio „Žinios“ (1773–1779 m.), skirtos būsimam Tolminkiemio klebonui, brošiūra apie separacijos naudą (1769 m., vertimasis iš vokiečių kalbos).^[2]

Metai

Pagrindinį savo kūrinį, poemą „Metai“, K. Donelaitis rašė veikiausiai 1765–1775 m., tiksli data nežinoma. K. Donelaitis davė pavadinimus tik atskiroms poemos dalims: „Pavasario linksmybės“, „Vasaros darbai“, „Rudenio gėrybės“ ir „Žiemos rūpesčiai“. Išliko dviejų pirmųjų dalių autografa ir visų dalių J. Hohlfeldto nuorašas (saugo Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas). Pavadinimas „Metai“ pirmą kartą pavartotas Liudviko Rėzos parengtame pirmajame K. Donelaičio poemos leidime. Pats K. Donelaitis savo kūrybos nespausdino. Pirmasis K. Donelaičio raštų leidėjas buvo Liudvikas Rėza, „Metus“ jis paskelbė 1818 m. Ciklo dalis L. Rėza kiek patrupino, pagedagavo, sujungė į vieną kūrinį ir išleido kartu su vertimu į vokiečių kalbą.

Poemoje vaizduojamas Rytų Prūsijos lietuvių valstiečių gyvenimas. Joje K. Donelaitis sukūrė ryškių baudžiauninkų paveikslų, kaimo buities, papročių vaizdų, lyrinių gamtovaizdžių, pirmuosius lietuvių literatūroje groteskiškus dvarininkų šaržus, nevengė hiperbolizavimo, satyros, burleskos, humoro. K. Donelaitis kėlė prigimtinės žmonių lygybės idėją, aukštino darbą, dorą, žadino lietuvininkų (būrų) tautinę savimonę, tautiškumą gretino su dorybėmis. Poemai būdinga krikščioniška pasaulėjauta, didaktika, sodri, žodinga kalba. Ji parašyta antikizuotu unikalium (toniniu ir metriniu) hegzametru, pėdoje kirčiuojant tik ilgą skiemenį.

„Metai“ išversti į vokiečių, anglų, švedų, čekų, vengrų, latvių, rusų, baltarusių, lenkų, gruzinų, ukrainiečių, armėnų kalbas. Tolminkiemyje įkurtas Donelaičio memorialinis muziejus. ^[2]

Šaltiniai

- [↑] Albinas Jovaišas. Kristijonas Donelaitis. Visuotinė lietuvių enciklopedija, T. V (Diš-Fatva). – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2004. 81 psl.
- [↑] ^{2.0} ^{2.1} Albinas Jovaišas. Ten pat. 81 psl.

Literatūra

- Kristijono Donelaičio rankraščiai. (sud. L. Gineitis) Vilnius, 1955 m.
- Raštai. Vilnius, 1977 m.
- Jonas Kabelka. Kristijono Donelaičio raštų leksika. Vilnius, 1964 m.

- Egzodo Donelaitis. Lietuvių išėivių tekstai apie Kristijoną Donelaitį (sud. M. Vaicekauskas) Vilnius, 2001 m.
- Iš vokiškųjų raštų apie Kristijoną Donelaitį (sud. L. Gineitis) Vilnius. 2002 m.

Nuorodos

- Juozas Brazaitis. *Donelaitis praeityje ir dabartyje*. Aidai, 1964, nr. 3, 124–132 pusl. *Donelaičiui skirtas „Aidu“ numeris*.
- Lietuvių literatūros antologija. Kristijonas Donelaitis: *Metai*. PDF
- Kristijonas Donelaitis. *The Seasons. Angliškai*.
- Svetainė apie K. Donelaitį ir jo įamžinimą

Rodomas puslapis "http://lt.wikipedia.org/w/index.php?title=Kristijonas_Donelaitis&oldid=4255229"

Kategorijos: Lietuvos liuteronų kunigai | Lietuvos poetai | Lietuvos pasakėtininkai

- Šis puslapis paskutinį kartą keistas 6 vasario 2013 20:17.
- Tekstas pateikiamas pagal Creative Commons Attribution/Share-Alike Licenciją; gali būti taikomos papildomos sąlygos. Detaliau – Terms of Use .